

Vítáme Vás.

V dnešní lekci si povíme více o chápavosti textu.

Co je to chápavost?

David Gruber říká:

"Chápavost je číslo od nuly do sta. Někdy se mu proto též říká „procento chápavosti“. Nula neznamená, že čtenář je úplně dutý a nezná ani nadpis. Stovka neznamená, že umí přečtený text nazpaměť jako básničku.

Nula bodů za chápavost znamená, že čtenář nezodpověděl správně ani jednu z následných otázek po četbě na čas. Těch otázek bývá zpravidla pět až deset. Pokud jde o číselné údaje v odpovědích, zpravidla se uděluje plný počet bodů za přesnou trefu, poloviční počet bodového maxima za mýlku v toleranci deseti procent, za větší mýlku pak nula bodů. Kdyby tedy například v textu bylo, že určitý historický hrad navštíví v sezóně pět set turistů denně, tak za odpověď nižší než 450 a vyšší než 550 turistů denně už by byla nula bodů.

Jistě by se ta tolerance mohla zavést i úplně jinak – ale pro porovnatelnost různých lidí je dobré se jí držet. Sto bodů za chápavost znamená, že čtenář odpověděl na všechny otázky správně.

A co je rozumná chápavost?

Rozumná chápavost znamená: Pamatovat si nejvíce to nejdůležitější, trochu méně další důležité souvislosti a fakta. A ignorovat balast. Tedy – pamatovat si to a jen to, co je třeba. Víme všichni, jak naše oficiální školství doslova kašle na umění ignorovat balast. Jedničky za „čistou hlavu od informačních zbytečností“ se pořád ne a nedávají.

Za zacpávání hlavy ovšem ano; vždy a zhusta.

Rozumná chápavost znamená: Hlavní body textu, hlavní myšlenka, důležité detaily (kdo, kde, kdy, jak apod.). Hlavní příležitosti plynoucí z textu – tj. v čem se můj životlepší, když na základě informací z textu udělám to a to. Hlavní hrozby plynoucí z textu – tj. v čem se můj život zhorší, když na základě informací z textu opomenou udělat to a to.

Naučit se vytěsnit ze své psychiky nerozumnou chápavost a nahradit ji rozumnou chápavostí – to zase není taková brnkačka. Oficiální školství do nás tu nerozumnou chápavost (na nepotřebné výčty a data) indoktrinovalo, vštípilo velmi hluboce.

Od nerozumnosti k rozumnosti vám může pomoci rozumné profesionální utváření testových otázek jeho autorem. Správná sada otázek je obsahově zaměřena na to hlavní. Nebazíruje na nepodstatných detailech.

V kurzech s učitelem je možno vyhodnocovat chápavost tak, že se to k ideálu rozumnosti velmi blíží. Jde o vyhodnocování tzv. „systémem creation“, tedy systémem, kdy čtenář dostává vedle otázek i úkoly.

Úkoly typu: Vypiš sám hlavní body. Vyjádři sám hlavní myšlenku třemi větami.

Tato vyjádření čtenáře jsou pak porovnávána se vzorovými hlavními body a vzorovou hlavní myšlenkou, která je sestavena zkušeným autorem testu. Aby však student správně obodoval, nakolik se jím vyjádřená hlavní myšlenka strefila do té vzorové hlavní myšlenky, k tomu je třeba osobní dozor zkušeného lektora kurzu rychlého čtení. Čtenář-samouk bez lektora se může při porovnání hrubě podcenit nebo i hrubě přecenit.

Zcela bez přítomnosti lektora se čtenář obejde při vyhodnocování chápavosti stylem „multiple choice“ – tedy při zatrhávání té nejlepší, nejvhodnější z několika nabízených možností. Tento styl „multiple choice“ je sice méně odolný proti „střílení naslepo“ než systém „creation“, ale i zde se dají udělat opatření, aby to střílení naslepo bylo co nejvíce omezeno, potlačeno, sankcionováno bodovými ztrátami.

Didaktickým vrcholem vývoje vyhodnocování čtenářské chápavosti je „multiple choice with smart key“.

Tedy – výběr z variant, s chytrým klíčem.

Varianty jsou tvořeny ne tak, že by jedna byla jasně logicky správná a ostatní už na první pohled nesmyslné. To by pak bylo snadno k uhodnutí i bez čtení testu. Mezi variantami jsou – zjednodušeně řečeno – možné odpovědi správné, ještě správnější – a pak jedna nejsprávnější, nejúplnější, nejvýstižnější.

Je to obdobné jako v mezinárodních testech angličtiny. Varianty na doplnění mezery v anglické větě jsou všechny takové, že každý by větu nakonec pochopil; několik variant je navíc i správných, ale jen jedna správná a zároveň podle zvyklosti „tak se to běžně v angličtině říká“.

Tedy – varianty nabízených odpovědí se často liší jen v detailu.

Bez čtení testu jsou neuhodnutelné. Tím malým odlišením variant se ovšem zvyšuje pravděpodobnost, že čtenář si po zatržení svých variant, po porovnání s klíčem a po svém obodování bude říkat, zda ten klíč je opravdu udělán dobře. Zda není správné spíše to, co zatrhl on, čtenář; a nesprávné to, co jako správně bodované určil autor testu. Přemýšlivý čtenář se takto může sebe sama ptát nejednou. Taková pochybnost není obecně nic zavrženíhodného.

Je to příznakem čtenářova inteligentního přemýšlení. Ale právě pro tento případ zde není jen obyčejný klíč, key, ale chytrý klíč, smart key. Tedy – řádné zdůvodnění toho, proč autor testu vybral jako nejvhodnější právě tu onu možnost z nabízených odpovědí, a žádnou jinou. Zdůvodnění v systému smart key většinou doslovně znovu cituje příslušnou pasáž testu – a z té přesné citace vyplývá, proč správně je třeba c) a nesprávně a), b), d)."

Vyhodnocování typu „multiple choice with smart key“ je k mání v internetovém obchodu pod jménem „RČ tempo“. Chcete-li se bez učitele kvalitně testovat, doporučujeme tuto cestu.

S přátelskými pozdravy

Váš Gruber Team

TEL: +420 777 913 126

WEB: www.gruberteam.cz

EShop: gruberteam.webnode.cz

„Cílem klubu Gruberteam je mít spokojené klubisty a zákazníky.“
Pokud nejste spokojeni s naší prací, napište nám prosím.

UPOZORNĚNÍ

Kurzy zrychlování čtení se současným zvyšováním chápavosti byly v České republice od píky vytvořeny a poté na trhu proslaveny Davidem Gruberem pod názvy rychločtení, kurz rychlého čtení, racionální čtení, inteligentní čtení apod. Zdrojem byla literatura z řady oblastí technik duševní práce (soft skills).

Knihy přímo o zahraničních metodách typu speedreading, Schnellesen apod. hrály mezi zdroji českých kurzů rychlého čtení roli důležitou, nikoliv však rozhodující – byly jedněmi z mnoha. Přidaná hodnota těchto českých kurzů je všeobecně veřejností vnímána jako velmi výrazná oproti užším zahraničním kurzům typu speedreading, Schnellesen apod. Na masové poptávce po rychlém čtení, vyvolané dlouhodobými soustavnými výzkumnými a propagačními aktivitami Davida Grubera, se občas pokoušejí na trhu parazitovat jiní nabízeitelé. I tito následníci Davida Grubera mohou jistě přijít na nějaký nový zajímavý dílčí detail.

Zdroj: David Gruber Rychločtení v kostce